

1860. Alura violonistului Alexandru Tomescu dezvăluie imaginea instrumentistului care își dedica întreaga energie studiului și șlefuirii talentului cu care a fost înzestrat, iar *Concertul op.61* reprezintă lucrarea în care se relevă maturitatea gândirii artistice, rafinamentul stilistic și tehnica fără greș necesare unei interpretări de mare clasă. În acest context este de la sine înțeles ca abordarea opusului beethovenian devine un eveniment la care, din păcate, asistăm din ce în ce mai rar. Spre satisfacția publicului cei doi interpreți au colaborat excelent. Orchestra, prin dirijorul Nicolae Moldoveanu, a fost un partener egal, cu o prezență sonoră eficientă în acest dialog, părțile de tutti susținând travaliul beethovenian în toată frumusețea lui. Violonistul a avut astfel posibilitatea să se desfășoare în voie pe dificilele pasaje (arpegii și game genial aranjate), majoritatea în registrul foarte înalt, care ornamează temele. O frazare elegantă, cu mișcări interioare subtile adaptate dramaturgiei textului, unele intrate deja în tradiția interpretativă, un sunet consistent, iată câteva dintre calitățile care au contribuit la crearea acestei capodopere. Fritz Kreisler a fost autorul

Alexandru Tomescu

cadențelor - unele dintre cele mai frumoase și potrivite, foarte bine executate-precum și al bisului, *Recitativo și Scherzo Capriccio* pentru vioară solo, în care Alexandru Tomescu a apărut în ipostaza violonistului virtuoz.

Simfonia a III-a în do minor, op. 78 "cu orgă" rămâne pentru totdeauna un punct de referință al creației lui Saint Saëns și, după mărturisirea autorului, lucrarea cuprinde tot ce a izvorât ființa sa mai bun la momentul respectiv. S-au făcut multe speculații în legătură cu acel fragment extras din *Dies Irae* (mult exploatat în literatura muzicală de toate genurile, în cazul nostru se presupune a fi legat de *Totentanz*, Liszt fiind cel căruia i-a fost dedicată lucrarea ulterior) care se transformă în Tema Temelor pe parcursul întregii simfonii. Credem că linia melodică ascunde în sine multiple calități care pur și simplu stimulează imaginația creatorilor, tot așa cum *Lucis Creator* (un alt cântec gregorian, asemenea lui *Dies Irae*) i-a inspirat pe Mozart și pe Haydn la vremea lor. Pe de altă parte compozitorii care au fost și mari organiști (Saint-Saëns la Madeleine, César Franck la Sainte Clothilde, Gabriel Fauré tot la Madeleine, Charles-Marie Widor la Saint-Sulpice, Louis Vierne la Notre-Dame de Paris, ca să ne referim cu precădere la cei din Franța) au o scriitură bogată, generoasă, asemenea sonorității grandioase a instrumentului în fața căruia au petrecut foarte mulți ani și au căutat să folosească orchestra cât mai eficient pentru a obține efectul dorit. Este foarte posibil ca la elaborarea celebrului *Adagietto* (din Simfonia a V-a) Mahler să fi fost impresionat de acel *Poco adagio* al primei secțiuni din Simfonia a III-a, în care deja orga aduce acel sentiment "religios" comun amândurora! Ținând cont de toate acestea, excelentul organist Nicolae Moldoveanu l-a completat pe dirijor în talmăcirea vie, dinamică și foarte expresivă a acestui emoționant opus. Ca și în cazul

Concertului de Beethoven tempo-urile au fost foarte bine alese, liniile melodice s-au evidențiat cu claritate mai ales în complicata țesătură contrapunctică a finalului, metamorfozele temeii conducătoare putând fi urmărite cu ușurință. Orchestra simfonică Radio a participat cu un vizibil entuziasm la realizarea acestui program la care și-au dat concursul organista Simona Săndulescu și cei doi pianiști virtuozii care au completat aparatul orchestral. Ce poate fi mai convingător decât o interpretare oferită de un artist dirijor-organist care are o profundă înțelegere a acestei splendide muzici scrisă de Saint Saëns?

Corina BURĂ

Orchestra de Cameră Radio

Sub bagheta dirijorului englez William Kunhardt, Orchestra de Cameră Radio a susținut în 29 noiembrie un concert de aleasă ținută artistică. Solistul serii a fost reputatul violonist Gabriel Croitoru, artistul care descoperă mereu noi fațete ale capodoperelor muzicale, oferind publicului versiuni pline de emoție și sinceritate. În deschiderea programului a fost prezentată *Suita capriol pentru orchestră de coarde* de Peter Warlock, creație cuceritoare, alcătuită din șase mișcări contrastante, inspirate dintr-o colecție de piese publicate în 1588. Compozitorul prezintă structura unui intelectual de emoție reținută, disciplinată, prefăcută în idee, dar exprimată în imagini inedite, de mare plasticitate. Muzica surprinde prin mobilitatea fanteziei și prin modernitatea procedeele componistice. Interpretarea lucrării s-a remarcat prin diversitate dinamică, pregnantă ritmică, suplețe și consecvență.

În continuare, a fost interpretat *Concertul nr. 4 în Re major pentru vioară și orchestră, KV 218* de W. A. Mozart, cu Gabriel Croitoru în ipostază solistică. Pe întreg parcursul

William Kunhardt

lucrării, am apreciat excelenta colaborare dintre solist și orchestră, nu doar în ce privește sincronizarea, ci și maniera de expunere a ideilor muzicale. În această situație, rolul dirijorului ni s-a părut a fi secundar. Ne aminteam că în aceeași sală, cu aceeași orchestră, violonistul a interpretat cu succes *Anotimpurile* de Vivaldi, în postură de solist și dirijor (lucru pe care ar putea să-l facă și în cazul altor lucrări, ca de exemplu concertele de Mozart). Revenind la prestația de excepție din 29 noiembrie, amintim aplombul și exuberanța pe care le-a transmis violonistul în prima mișcare *Allegro*, precum și noblețea expresivă din mișcarea a II-a, *Andante cantabile*, care a emoționat profund publicul. Finalul, scris în formă de rondo-sonată, a evidențiat imaginile contrastante întruchipate în cele două secțiuni *Andante grazioso* și *Allegro ma non troppo*. Acompaniat

cu atenție și profesionalism de orchestră, solistul a realizat o versiune plină de prospețime, de impetuoșitate și farmec a partiturii mozartiene. La bis, Gabriel Croitoru a interpretat *Allemanda* din *Partita în si minor* de J. S. Bach, pe care a dedicat-o memoriei fostului său profesor Mihai Constantinescu, de la cărui moarte au trecut 30 de ani. Piesa făcea parte dintre preferințele maestrului - violonist apreciat în scolarul trecut -, pe care o prezenta adeseori în concertele sale. A fost un gest emoționant de recunoștință și admirație a discipolului față de profesorul său.

În partea a doua a programului, sub atenta coordonare a dirijorului William Kunhardt, orchestra a prezentat *Simfonia a II-a în Re major, opus 36* de L. van Beethoven, capodoperă ce fascinează și astăzi publicul de pretutindeni. Evoluând într-un ritm ascendent în ultimii ani, orchestra a ajuns la o autonomie deplină, confirmată prin prestații artistice de înalt nivel. Împreună cu muzicienii ansamblului, tânărul dirijor a reușit să realizeze o versiune viabilă, plină de elan și culoare a lucrării ce a vizat: acuratețea textului muzical, calitatea sonoră, expresivitatea, evidențierea elementelor limbajului specific. Viziunea sa asupra creației beethoveniene ne-a amintit cuvintele poetului Charles Baudelaire, care susținea că "imaginația este cea mai științifică dintre facultăți". Prima mișcare, *Adagio molto*. *Allegro con brio* s-a remarcat prin gravitate și profunzime expresivă (din partea introductivă), prin relieful pregnantă a temelor, prin caracterul energetic și strălucitor al discursului muzical (din *Allegro*). Mișcarea a II-a, *Larghetto* a fost redată cu sensibilitate și noblețe, în contrast cu *Scherzo-ul* plin de dinamism și luminozitate (mișcarea a III-a). Finalul *Allegro molto* (care, prin caracterul lui impetuos îi sugera lui Berlioz un al II-lea *Scherzo*, deși este scris în ritm binar), a entuziasmat publicul prin verva, exuberanța și frenezia pe care le-a transmis. Am apreciat efectele dinamice și timbrale inedite, care, asociate cu pulsația ritmică și accentele umoristice, au contribuit la creionarea unor imagini muzicale pline de energie și strălucire. Simfonia de Beethoven a fost o bună alegere pentru a încheia în notă optimistă o seară muzicală frumoasă.

Carmen MANEA

Seară de muzică franceză

Cea de a doua instituție culturală care și-a adaptat programul în conformitate cu uzanțele cerute de doliul național în onoarea Regelui Mihai I, - eveniment al cărui ceremonial nu a mai avut loc de 90 de ani, dacă ne referim la moartea regelui Ferdinand I în 1927 - a fost Orchestra Simfonică Radio, la pupitrul căreia s-a aflat dirijorul Matthias Manasi. Seara de 8 decembrie a prezentat un program de o cu totul altă factură decât cel al Filarmonicii, organizatorii optând pentru o seară cu muzică romantică de secol XIX. În prima parte violonistul Alexandru Tomescu a interpretat celebrul *Poème* op. 25 de Ernest Chausson, *Romanța nr. 2 op.50 în Fa* de Beethoven și *Méditation* din opera *Thaïs* de Massenet. Partea a doua a concertului a prezentat o altă capodoperă a muzicii vocal simfonice, *Requiemul op. 48 în re minor* de Gabriel Fauré. Dacă este să privim seara în ansamblu, ea s-a detașat complet de caracterul funebru, dramatic, terifiant uneori, care însoțește prin ritualuri specifice asemenea inevitabile evenimente și s-a axat pe o muzică a păcii, a meditației, care generează sentimente de înălțare spirituală și de speranță. Deși tensionată, muzica lui Chausson face trimiteri indirecte la tăriile cerului și se aseamănă cu paleta unui pictor care zugrăvește metamorfozele acestora pe timp de vară, liniile melodice fiind vectorii prin care se realizează trecerea de la culoare spre senzație. O interpretare care este considerată ideală este cea a lui George Enescu, iar Alexandru Tomescu a urmat în linia mari această minunată concepție, cu un plus de pasionalitate (titlul inițial este totuși *Le Chant de l'amour triomphant*), subliniind fluctuațiile care izvorăsc

din stilul armonic destul de modern în epocă, generator al unor schimbări rapide de dispoziție sufletească. Toate acestea edifică o structură suplă, un mare arc fluid ca marcă a genialității lui Chausson. Al doilea punct al programului a fost selectat din minunatul repertoriu beethovenian, *Romanța în Fa op.50* ale cărei teme inspiră pace, serenitate, desprindere de materialitate. Publicul reacționează întotdeauna la frumusețea solemnă, la umanismul nobil al acestor pagini, sala fiind cuprinsă de o liniște absolută în care aproape și-e este frică să respire pentru a nu risipi vraja de care este cuprinsă audiența. Alexandru Tomescu a excelat și de această dată prin sunetul său pur și foarte elaborat care transmite înaltul mesaj filosofic al compozitorului. Celebrul Intermezzo din opera cu titlul omonim, scris de Massenet, *Thaïs*, este renumit pentru expresivitatea sa, o adevărată meditație, așa cum sugerează și titlul, îndreptată spre valorile spirituale către care cu toții suntem invitați să ne conducem în viața terestră. Este o descoperire personală a dorinței sufletului de a se întoarce la Origini, parcursul fiind însoțit de acordurile serafice ale harpei. Această construcție a programului fost foarte bine gândită deoarece *Requiemul* de Fauré, care, după spusele autorului "este

Matthias Manasi

dominat pe toată întinderea lui de un sentiment uman centrat pe credința în odihna veșnică", se înscrie într-o teologie care nu exprimă teama de moarte, aceasta din urmă fiind văzută ca o eliberare, împlinirea unei aspirații către fericirea eternă. Dirijorul Matthias Manasi a preluat partitura eroului principal, cunoașterea temeinică, marea experiență și aprofundarea textului oferind o versiune extrem de reușită în cele mai mici detalii. Așa cum se știe, Fauré se depărtează de tiparul tradițional al *missae da requiem* și elimină dramaticul ostentativ folosind suprafețele polifonice doar ca puncte de contrast într-o curgere continuă a muzicii care suprapune două planuri stilistice distincte: sonorități de Ev Mediu și ale unui superb Romantism. Corul s-a remarcat prin timbruri catifelate, o foarte frumoasă frazare și dicție impecabilă în limba latină și, atât cât au fost posibile, pronunția și înțelegerea unui text din *Kyrie* scris într-o limbă greacă vorbită acum 1000 de ani. Soprana Veronica Anușca, ale cărei performanțe sunt remarcabile datorită versatilității cu care abordează stiluri foarte diferite, a intonat un emoționant *Pie Jesu* (care înlocuiește în mare parte *Dies Irae*) și un foarte liric *In Paradisum*, ultimul nefăcând parte din serviciul liturgic ci din ritualul de înmormântare propriu-zis. Binecunoscutul bariton Ștefan Ignat a avut o intervenție cumva oedipiană în *Offertoire*, sonoritățile amintind de momentul în care personajul din capodopera enesciană își află eliberarea în crângul sacru al Eumenidelor! *Libera me*, penultima secțiune, l-a readus în prim plan pe bariton, într-o ipostază vocală plină de demnitate, axată pe împăcare și liniște eternă. Pentru aproape două ore cei care au preferat să vină la acest concert au avut parte de o muzică dătătoare de pace și izvor de speranță.

Corina BURĂ